



# Samenwerken in het voortgezet onderwijs

Samenvatting jaarverslag 2019

Samenwerkingsverband voortgezet onderwijs Amsterdam - Diemen





# Samenwerken in het voortgezet onderwijs

Samenvatting jaarverslag 2019

Samenwerkingsverband voortgezet onderwijs Amsterdam - Diemen



# Achteruitkijken

Een jaarverslag is een blik in de achteruitkijkspiegel. Ik zie 2019. Voor de samenwerking een fantastisch jaar. We konden systematisch en planmatig ons werk uitvoeren. We waren productief en innovatief. We boekten resultaten en ontwikkelden ons voorspoedig.

Wat is de waarde daarvan voor dit moment? Met alle hens aan dek lossen we de problemen van vandaag op, en zetten we ons schrap om zo goed en flexibel mogelijk in te spelen op wat er op ons afkomt. Wie heeft er aandacht voor dat fluwelen verleden, hoe recent ook, toen de grootste *crise sanitaire* sinds tijden nog in het verschiet lag?

Tijdens de coronaweken in het voorjaar kwam aan het licht dat ons netwerk echt werkt. Dat alles waar we met elkaar aan hebben gebouwd ook rendeert in crisistijd. Misschien wel juist in crisistijd. Natuurlijk zijn we nu helemaal gericht op de toekomst: hoe moet het verder met het onderwijs in een anderhalvemetersamenleving? Hoe kunnen we onze kennis met elkaar blijven delen in een anderhalvemetersamenleving? Hoe houden we onze relaties in stand, met leerlingen, met ouders en met elkaar?

In dit jaarverslag nemen we even de tijd om achteruit te kijken, door stil te staan bij het florerende jaar vóór de crisis. De oplettende lezer destilleert daaruit wellicht de magische formule waardoor ons netwerk wist te vlammen. Een borrelend brouwsel van mensen en samenwerken. Een leerzame mix van inzet en betrokkenheid. In alle nuchterheid: we gaan nu weer aan de slag met het werk dat voor ons ligt. Daarbij hebben we het geluk te kunnen voortbouwen op de resultaten van de afgelopen jaren. En daarom is dit een nuttig jaarverslag.

Namens het bestuur,

Ariëlle de Ruijter  
directeur-bestuurder

# Een nieuw vierjaren beleidsplan

Het belangrijkste resultaat in 2019 was de vaststelling van het nieuwe Ondersteuningsplan 2019-2023, het vierjaren beleidsplan van het Samenwerkingsverband.

Het Ondersteuningsplan 2019-2023 bestaat uit vier programma's. Als gevolg hiervan voerde het bureau van het Samenwerkingsverband programmamanagement in met als doel om over vier jaar de doelen uit het ondersteuningsplan bereikt te hebben. De vier programma's zijn:

1. Focus op preventie op school, in de klas.
2. In stand houden van een samenhangend netwerk van voorzieningen.
3. Soepele overstappen binnen het onderwijs.
4. Het Samenwerkingsverband: een kennisintensieve netwerkorganisatie.

## Inspectie

In het voorjaar 2019 ontving het Samenwerkingsverband het verslag van het inspectiebezoek van het najaar 2018.

Het bestuur schreef een bestuurlijke reactie op deze brief.

Een voorgeschreven herstelopdracht voor het Toptraject Noord werd uitgevoerd en vervolgens door de Inspectie van het Onderwijs geëvalueerd tijdens haar bezoek aan het Toptraject eind november 2019. Dit bezoek is naar tevredenheid van het Samenwerkingsverband verlopen.

## Collegiale visitaties

Collegiale visitatie is een beproefd middel om tussen scholen ervaringen uit te wisselen, elkaar feedback te geven en van elkaar te leren. Door middel van collegiale visitatie kunnen scholen veel van elkaar leren rond ontwikkelingsvraagstukken waar ze feedback op willen ontvangen. Daarnaast geeft het scholen de mogelijkheid om op een vertrouwelijke manier eigen ontwikkelingsvragen te bespreken met een team van collega's van buiten de eigen school/organisatie. De uitwisseling tussen onderwijspraktijken van verschillende scholen en van elkaars expertise werkt verhelderend en stimulerend.

In 2019 meldden veertien scholen zich aan voor de collegiale visitaties en bij vier scholen hebben de visitaties al plaatsgevonden. Scholen die aan collegiale visitaties deelnamen en onderwijsprofessionals die in een visitatieteam zaten, waren positief over het nut en de opbrengsten. Het bespreken van ontwikkelingsvragen die uit een school voortkomen, blijken een positieve reflectie bij de gevisiteerde school teweeg te brengen. Leden van het visitatieteam gaan zelf ook anders of opnieuw kijken naar de eigen schoolsituatie en maken zo een diepgaande professionaliseringsslag.

# Verkort schoolondersteuningsprofiel

In contacten met onder meer de Onderwijs Consumenten Organisatie en de Kinderombudsman kwam naar voren dat ouders het heel lastig vinden om te achterhalen welke scholen de ondersteuning bieden die zij voor hun kind nodig achten. De ondersteuningsprofielen, zoals door scholen op hun website gepubliceerd, zijn vaak erg lang en niet makkelijk leesbaar voor ouders. Ook de inspecteur van de Onderwijsinspectie wees hierop, tijdens zijn bezoek in november 2018.

De scholen plaatsten hun ondersteuningsaanbod op hun website. Op de website [www.voschoolkeuze020.nl](http://www.voschoolkeuze020.nl) is een link gezet naar de ondersteuningsoverzichten die de scholen op hun website hebben geplaatst. Hiermee zijn de toegankelijkheid en vergelijkbaarheid van het ondersteuningsaanbod voor ouders verbeterd. De scholen publiceerden het overzicht van hun ondersteuning vóór 1 februari 2020 op hun website. Daardoor kunnen ouders van leerlingen in groep 8 deze informatie bij hun keuze voor een middelbare school betrekken.

## Doelmatigheid

Het Samenwerkingsverband wil meer greep krijgen op de doelmatigheid van de inzet van de ondersteuningsmiddelen. In dit kader is aan de scholen bij de toekenning van de ondersteuningsmiddelen in 2019 vooraf gevraagd aan te geven voor welke activiteiten ze de middelen wilden inzetten en wat de beoogde doelen/resultaten daarvan waren. Bij de verantwoording moeten de scholen aangeven in hoeverre deze activiteiten en de doelen/resultaten bereikt zijn. Het Samenwerkingsverband stelde het plan op om in schooljaar 2019-2020 alle scholen te bezoeken om te praten over de kwaliteit van de ondersteuning en de verantwoording van de ondersteuningsmiddelen. In deze gesprekken komt de verantwoording van de besteding van de ondersteuningsmiddelen in 2018 en 2019 aan de orde, evenals de resultaten hiervan en de verbeteringen van de ondersteuning waar de school aan werkt. De gesprekken vinden plaats aan de hand van een gestructureerde leidraad met vragen die per school wordt voorbereid.

In oktober 2019 startte het Samenwerkingsverband met het voeren van gesprekken over ondersteuning met alle scholen. Greep op de doelmatigheid van de inzet van de ondersteuningsmiddelen is hiermee nog niet bereikt, maar er is wel meer inzicht gekomen in de wijze waarop scholen de ondersteuningsmiddelen inzetten en de overwegingen die daaraan ten grondslag liggen. Het gesprek leidt vaak tot een kwaliteitsdialoog over het verbeteren van de ondersteuning.

## Samenwerking speciaal onderwijs en regulier onderwijs

In 2019 verkende het Samenwerkingsverband in gesprekken met 25 vertegenwoordigers uit regulier en speciaal onderwijs de kansen en mogelijkheden voor samenwerking tussen speciaal voortgezet en regulier onderwijs.

In de notitie 'Samenwerking tussen voortgezet onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs' staan de uitkomsten van deze gesprekken beschreven. Na interne bespreking van de bevindingen en aanbevelingen uit deze notitie stelde het Samenwerkingsverband een projectvoorstel op met drie deelprojecten binnen een meerjarig traject:

- a. Het preventief brengen van expertise uit het voortgezet speciaal onderwijs naar het reguliere onderwijs.
- b. Het doorplaatsen van leerlingen vanuit het voortgezet speciaal onderwijs naar het reguliere onderwijs.
- c. Symbiose.

# Innovatie

Het Samenwerkingsverband stelt in de jaren 2019 tot en met 2023 1 miljoen euro per jaar beschikbaar voor innovatieve projecten. Het doel is om scholen te stimuleren om te innoveren met plannen die bijdragen aan de ambities en speerpunten van het Ondersteuningsplan 2019-2023.

In 2019 startten 23 projecten variërend van educatieve video's, high dosage tutoring, het vergroten van leerlingenbetrokkenheid, leren leren, peercoaching, schooljongerenwerk, sport als middel, taalondersteuning en leesbevordering, trajectklassen en het begeleiden van zij-instromers. In 2020 worden de opbrengsten van deze projecten gedeeld met de scholen binnen het Samenwerkingsverband.

In het najaar van 2019 nodigde het Samenwerkingsverband scholen voor de tweede keer uit om innovatieve projectplannen in te dienen voor kalenderjaar 2020. Het Samenwerkingsverband organiseerde voor deze nieuwe ronde een workshop 'Hoe schrijf ik een SMART projectplan' en scherpte de criteria voor aanvraag en verantwoording aan om de kwaliteit van de uitvoering van het project en de kans op een succesvol resultaat en positieve effecten voor leerling en docent te vergroten.

Vijftien scholen reageerden met 22 plannen. De scholen pitchten hun plannen op een bijeenkomst waarbij alle betrokkenen en een jury aanwezig waren, met elkaar konden kennismaken en van elkaars plannen konden leren. Het Samenwerkingsverband kende aan 18 innovatieprojecten middelen toe:

TOS (taalontwikkelingsstoornis)-aanpak

Leesbegrip

Trajectvoorziening 2.0

Samenwerken met het HBO en WO

Effectief communiceren

Community of practices

Modules psychologie

Geld Gappie

Metacognitie

Transferbegeleiding

Professionele leergemeenschap

Onderwijs & armoede

Passend leiderschap

Beweging in onderwijs

Geflipt leren 2.0

Van zij naar wij

mKs project

Coachleerlijn

Benieuwd naar de projecten die in 2020 van start gaan? Kijk op onze website.



# Specialistische Jeugdzorg Speciaal Onderwijs

Vanaf schooljaar 2018-2019 zet de gemeente Amsterdam in op de transitie van jeugdhulp door jeugdhulp te bieden in het speciaal onderwijs: Specialistische Jeugdhulp in Speciaal Onderwijs (SJSO). Binnen de SJSO werken specialistische jeugdhulp en speciaal onderwijs intensief samen om kinderen en jongeren op deze scholen een ononderbroken schoolloopbaan te bieden. SJSO wordt ingezet op alle scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs, speciaal basisonderwijs, praktijkonderwijs en tussenvoorzieningen. Juist voor de kinderen op het speciaal onderwijs is die nauwe samenwerking nodig: korte lijnen, zonder verwijzing via een wijkteam.

Door de invoering van SJSO zijn er vaste specialistische jeugdhulpverleners binnen de school. Naast het aanbod van het Ouder- en Kindteam en/of ander preventief aanbod is de specialistische jeugdhulp direct beschikbaar; er is geen verwijzing meer nodig. De jeugdhulp is ondersteunend aan de doelen die op school zijn vastgesteld; jeugdhulpverleners sluiten aan bij het zorgteam van de school.

## Onderwijs en ondersteuning voor hoogbegaafden

In 2019 zijn plannen gemaakt om ervoor te zorgen dat over vier jaar (einde schooljaar 2022/2023) alle scholen specifieke ondersteuning voor meer- en hoogbegaafde leerlingen kunnen aanbieden. Hiervoor deed het Samenwerkingsverband in 2019 een uitgebreide subsidieaanvraag bij het ministerie van OCW. Het ministerie keurde deze aanvraag goed. Onmiddellijk daarna gingen diverse onderdelen van de aanvraag nog in 2019 van start, in samenwerking met de scholen. Bij de uitvoering van elementen uit deze subsidieaanvraag zoekt het Samenwerkingsverband aansluiting bij het Samenwerkingsverband primair onderwijs Amsterdam Diemen.

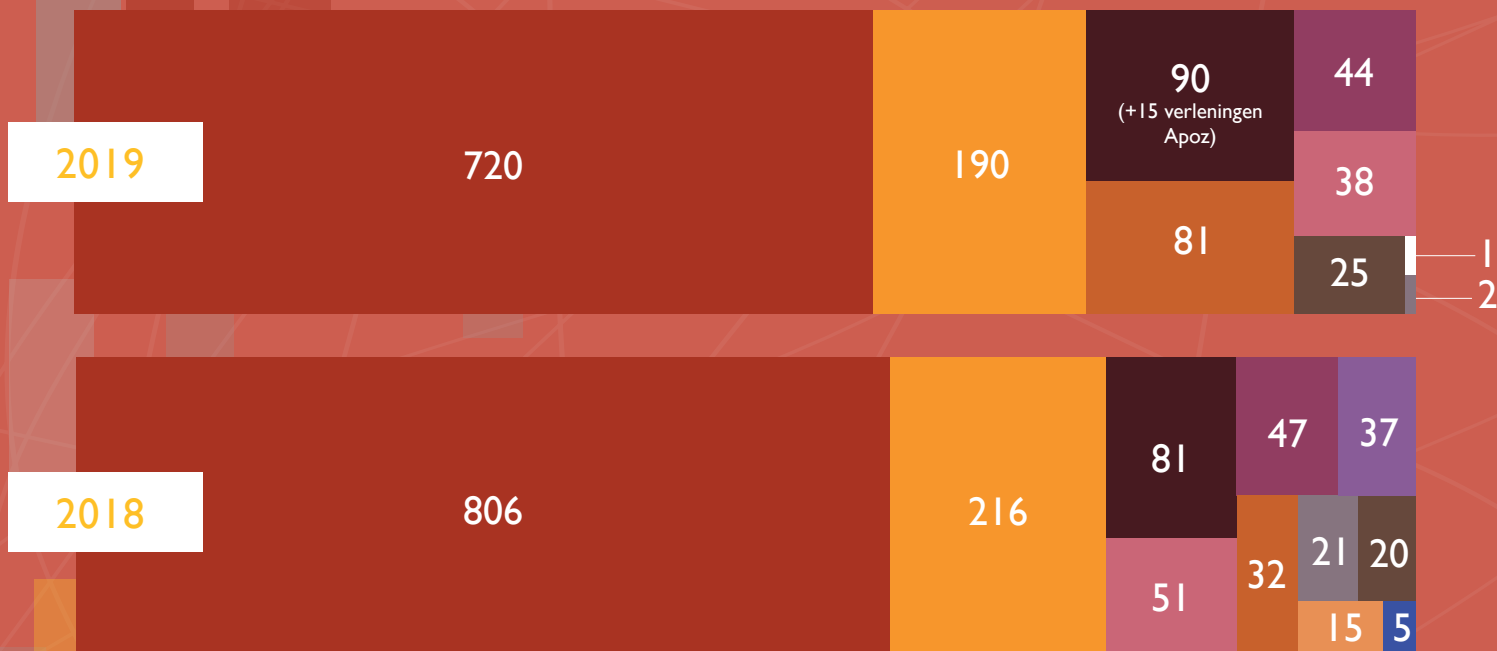
## Onderwijsadviseurs

De onderwijsadviseurs werken nauw samen met de frontoffice die het eerste aanspreekpunt van het Samenwerkingsverband is. De frontoffice ondersteunt zowel de onderwijsadviseurs als de toelatingsadviescommissie. Voor de toelatingsadviescommissie screent de frontoffice de binnenkomende dossiers op volledigheid. De onderwijsadviseurs behandelden in 2019 486 dossiers. Ook begeleidden de adviseurs vijftig leerlingen die gebruik hebben moeten maken van de vo-vo-procedure om te wisselen van school. Voor niet-schoolgaande leerlingen behandelden de onderwijsadviseurs 190 nieuwe dossiers in 2019.

Alle onderwijsadviseurs zijn gekoppeld aan scholen in een bepaalde windstreek. Elke onderwijsadviseur legt schoolbezoeken af voor besprekingen over niet-schoolgaande leerlingen en leerlingen met veel ziekteverzuim (zogenoemd geoorloofd verzuim). Tijdens de schoolbezoeken is er ook aandacht voor vragen over bijvoorbeeld de zorgstructuur binnen de school.

# Cijfers onderwijsadviseurs

- TLV-aanvraag vso, incl. verlengingen
- Niet-schoolgaande leerlingen/Doorbraakoverleg
- Inzet (middelen) op school <sup>1</sup>
- Toptraject
- School2Care
- Pilot Hogelant
- Vo-vo-schoolwisselaars
- Purmer College
- School2Work
- Advies bij po-vo-schoolwisselaars
- Transferium vmbo
- Transferium havo/vwo



Figuur 1: aanmeldingen onderwijsadviseurs

<sup>1</sup> Inzet (middelen) op school: Bascule VO Team en inzet Huisonderwijs.

# De Toelatingsadviescommissie

Het Samenwerkingsverband ontwikkelde in 2019 een tijdpad met vaste momenten gedurende het schooljaar voor overplaatsing van leerlingen naar het voortgezet speciaal onderwijs. Het tijdpad bestaat uit twee onderdelen. De instroom ruim voor de zomervakantie vanuit het primair onderwijs naar het voortgezet speciaal onderwijs en de dagelijkse aanvragen voor een toelaatbaarheidsverklaring vanuit het voortgezet onderwijs naar het voortgezet speciaal onderwijs. Leerlingen uit het voortgezet onderwijs kunnen op vijf momenten in het schooljaar starten op het voortgezet speciaal onderwijs. De ingangsdatum van de toelaatbaarheid is vastgesteld op het eerstvolgende instroommoment in het voortgezet speciaal onderwijs.

In 2019 zijn 2001 aanvragen gedaan voor het leerwegondersteunend onderwijs en praktijkonderwijs. De Toelatingsadviescommissie heeft 1932 beschikkingen afgegeven, waarvan 1585 voor leerwegondersteunend onderwijs en 347 voor praktijkonderwijs.

## Week van de overstap

In 2019 werd voor de eerste keer de Week van de overstap georganiseerd. In het najaar vonden gedurende een week verschillende evenementen plaats voor iedereen die met de overstap van basisonderwijs naar voortgezet onderwijs te maken heeft. Naar aanleiding van het verbeterplan voerde het Samenwerkingsverband in de Week van de overstap drie activiteiten uit:

- Vier voorlichtingsbijeenkomsten, per windsteek één, voor leerkrachten van groep 7 en 8 en intern begeleiders. In totaal namen 240 personen deel aan deze bijeenkomsten.
- Het po-vo-event 'Ontmoeten en verbinden', waaraan ruim 200 personen uit het primair en voortgezet onderwijs deelnamen.
- De ScholenArenA met bijna 8000 bezoekers, waar leerlingen uit groep 8 en hun ouders zich breed konden oriënteren op het aanbod van alle scholen voor voortgezet onderwijs in Amsterdam.

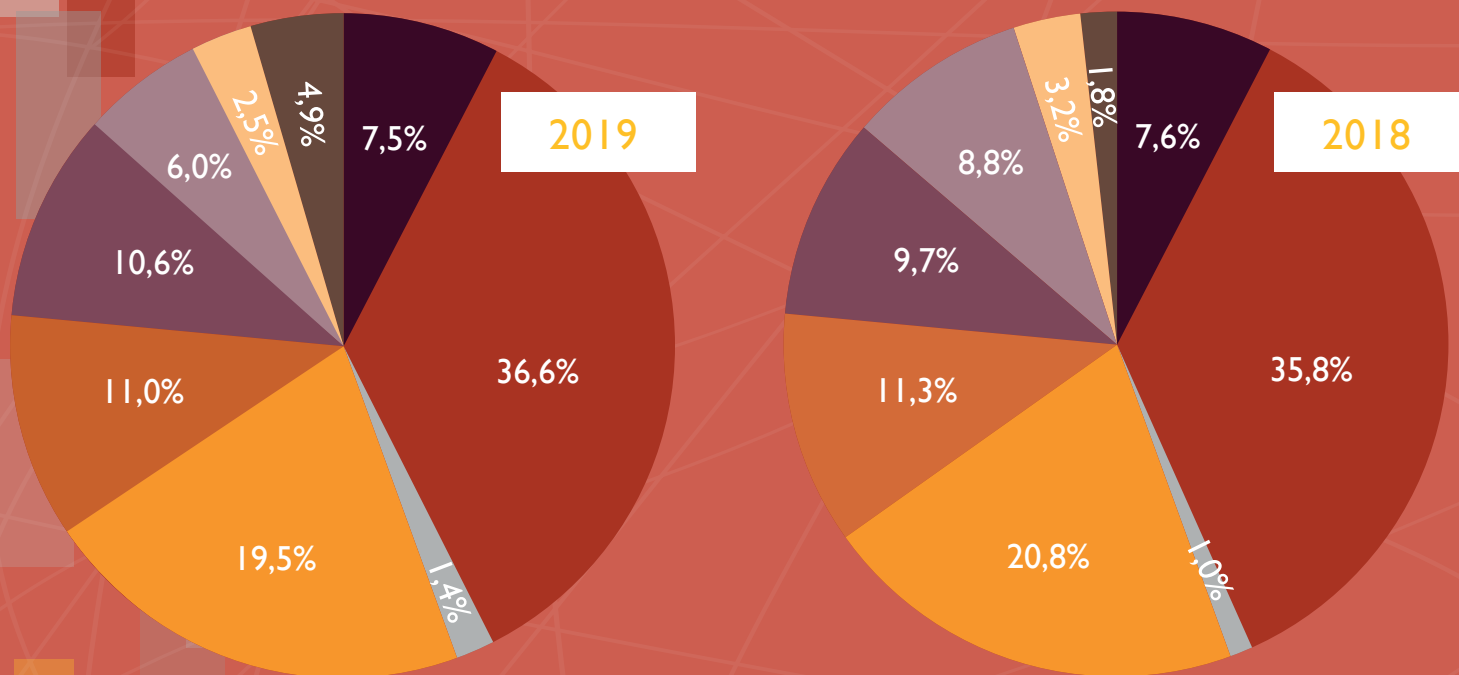
Daarnaast onderhoudt Stichting ELK de website [www.elkadam.info](http://www.elkadam.info) voor professionals in het primair en voortgezet onderwijs die betrokken zijn bij de overgang naar voortgezet onderwijs. Deze website biedt informatie, handreikingen en praktijkvoorbeelden over het geven van een goed onderbouwd advies, het goed invullen van het OKI-doc, de overgang naar praktijkonderwijs, tussenvoorzieningen en voortgezet speciaal onderwijs, de warme overdracht en terugkoppeling en de voorbereiding op en instroombegeleiding in de brugklas.

## LINK

LINK is voor thuiszittende leerlingen met angst- en stemmingsproblematiek. In dit traject kunnen leerlingen hun schoolgang weer normaliseren, worden onderwijsbehoeften geformuleerd en wordt de leerling voorbereid op een passende plek binnen het onderwijs, bij voorkeur op de school van herkomst. In 2019 maakten elf leerlingen gebruik van LINK.

# Analyse verdeling middelen

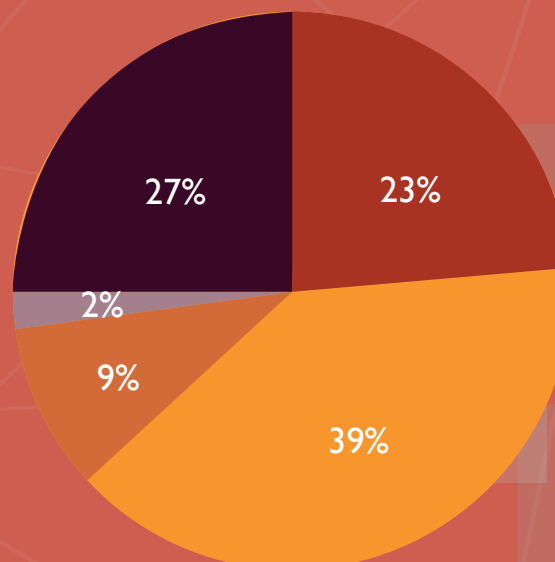
- Management & organisatie
- Ondersteuning door vo-scholen
- Toeleiding
- Ondersteuning op scholen
- Special Classes & tussenvoorzieningen
- Extra ondersteuning individuele leerlingen
- Bovenschoolse voorzieningen
- Voortgezet speciaal onderwijs
- Projecten



Figuur 2: verdeling middelen per hoofdpost

# Financiën

- Programma's ondersteuningsplan
- Management & organisatie
- Afdracht voortgezet speciaal onderwijs, incl. progr. 7 tussentijdse groei voortgezet speciaal onderwijs
- Afdracht praktijkonderwijs
- Afdracht leerwegondersteunend onderwijs



Het Samenwerkingsverband zet meer dan de helft van de middelen voor de uitvoering van het ondersteuningsplan rechtstreeks in op scholen. Dit zijn de ondersteunings- en professionaliseringsmiddelen (51,1%) en de inzet van de begeleiders passend onderwijs en adviseurs passend onderwijs zieke leerlingen (19,5%). De tussenvoorzieningen, special classes en bovenschoolse voorzieningen maken 17% uit van het budget en de projecten 4,9%. Het Samenwerkingsverband geeft ten opzichte van de programma's van het ondersteuningsplan 7,5% aan management & organisatie uit.

| Aantal leerlingen | Voorlopige telling 2019 | Prognose 2020 | Prognose 2021 | Prognose 2022 | Prognose 2023 |
|-------------------|-------------------------|---------------|---------------|---------------|---------------|
| VO                | 42.284                  | 42.591        | 42.898        | 43.205        | 43.512        |
| Lwoo              | 5.795                   | 5.837         | 5.879         | 5.921         | 5.963         |
| Pro               | 1.322                   | 1.332         | 1.341         | 1.351         | 1.360         |
| VSO               | 1.299                   | 1.308         | 1.318         | 1.327         | 1.337         |

Tabel 1: prognose leerlingaantallen

Bron: kijkglas en de gemeente Amsterdam, afdeling Onderzoek, Informatie en Statistiek





The background is a solid dark red color. It features a complex network of thin, light-colored lines that crisscross the entire page, creating a web-like pattern. Scattered throughout this pattern are numerous vertical rectangles of varying heights and widths. Some rectangles are a bright yellow, while others are a lighter, semi-transparent red, matching the background color. These rectangles appear to be floating or attached to the lines, adding a sense of depth and movement to the design.

Benieuwd naar het complete jaarverslag 2019? U kunt het jaarverslag opvragen via [info@swvadam.nl](mailto:info@swvadam.nl).

Bijlmerdreef 1289/2, 1103 TV Amsterdam